

VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN

Onderwerp: Plan van Aanpak Overstromingen en klimaateffecten
Aan: Sabine Veenstra en Hans Foekens
Van: Sector crisisbeheersing en sector risicobeheersing VRG
Datum: 22 februari 2022

Doel

Het plan van aanpak voor de thema's Overstromingen en klimaateffecten heeft tot doel Veiligheidsregio Groningen (VRG) te prepareren op de gevolgen van klimaatverandering (crisisbeheersing) en deze vanuit haar rol waar mogelijk te beperken (risicobeheersing).

Aanleiding

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds duidelijker en merkbaar in onze samenleving. Ook als Veiligheidsregio Groningen (VRG) worden we vaker geconfronteerd met extreme weersituaties, zoals droogte, hittestress en (extreme) wateroverlast, maar ook overstromingen vormen een risico. Ondanks dat veel van deze risico's niet nieuw zijn, kunnen ze als gevolg van klimaatverandering wel frequenter en heviger voorkomen. Het recent verschenen 'Klimaatsignaal '21' van het KNMI benadrukt bovendien dat klimaatverandering zich nog sneller voltrekt dan eerder werd aangenomen.

Op landelijk niveau heeft de Rijksoverheid het Deltaprogramma ontwikkeld. Dit Deltaprogramma bestaat uit drie Deltaplannen: 1) Waterveiligheid, 2) Zoetwater en 3) Ruimtelijke Adaptatie. Als VRG zijn we met name betrokken bij de Deltaplannen Waterveiligheid en Ruimtelijke Adaptatie.

Vanuit het Deltaplan Waterveiligheid hebben veiligheidsregio's de opdracht gekregen een impactanalyse uit te voeren naar de regionale kwetsbaarheden voor wateroverlast en overstromingen. Deze Impactanalyse Hoogwater is afgerond. Daarnaast is vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie de opdracht gegeven om in werkregio's een Ruimtelijke Adaptatiestrategie (RAS) te ontwikkelen. Werkregio Groningen-Noord Drenthe (bestaande uit de provincies, gemeenten, waterschappen, waterbedrijven en veiligheidsregio's) heeft de RAS ontwikkeld.

Als VRG zijn we zelf kwetsbaar als we kijken naar de locaties van onze crisiscentra en kazernes, maar ook naar C2000-infrastructuur, dataknooppunten en noodaggregaten. Daarnaast is de crisisrespons op een (dreigende) overstroming ook onze verantwoordelijkheid. We moeten ons daarom prepareren op de gevolgen van klimaatverandering en we moeten onze eigen continuïteit borgen. Dit Plan van Aanpak Overstromingen en klimaateffecten presenteert een voorstel hoe ons te prepareren op de gevolgen van klimaatverandering.

Klimaatverandering: overstromingen, extreme neerslag, hittestress en droogte

Als gevolg van klimaatverandering onderscheiden we vier fenomenen:

- Overstromingen
- Extreme neerslag
- Hittestress
- Droogte

Als VRG hebben we een rol in de volgende processen:

A. Risicoanalyse en preparatie:

- We verzamelen en analyseren informatie, en monitoren en duiden de risico's.
- We bereiden ons voor op de gevolgen van klimaatverandering.
- ➔ Voor deze processen is VRG zelf verantwoordelijk en 'in the lead'. Input van en samenwerking met onze netwerkpartners is hierbij noodzakelijk.
- ➔ Als VRG hebben we ons met name te prepareren op overstromingen en extreme neerslag.

B. Preventie en mitigatie:

- We proberen de risico's van klimaatverandering te voorkomen door bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met klimaatadaptatie.
- Indien gevolgen van klimaatverandering zich voordoen proberen we deze te beperken.
- ➔ Bij deze processen is VRG betrokken in het netwerk van partijen dat de gevolgen van klimaatverandering probeert te voorkomen en beperken middels klimaatadaptatie.
- ➔ Andere overheden, zoals provincie, gemeenten en waterschappen, hebben vanuit hun opgave m.b.t. klimaatadaptatie meer te doen op hittestress en droogte. Ook bij overstromingen en extreem weer spelen zij een rol.
- ➔ Gemeenten, provincie en waterschappen zijn hiervoor verantwoordelijk en 'in the lead'. VRG geeft gevraagd en ongevraagd advies.
- ➔ Om als VRG een proactieve rol te kunnen spelen, richten we een proces in om aan de voorkant van besluitvormingsprocessen te komen. Bijvoorbeeld via deelname aan Omgevingstafels. Hiervoor is het nodig onze kennis en gereedschapskist aan te vullen en te verbreden.

Stand van zaken en vervolg

Wat doen we al?

- Vanuit Deltaplan Waterveiligheid:
 - Via haar Strategische Agenda heeft het Veiligheidsberaad de opdracht WAVE neergelegd bij veiligheidsregio's.
 - Activiteiten WAVE:
 - Impactanalyse: gereed.
 - Handelingsperspectieven evacuatiestrategieën: nog te ontwikkelen.
- Vanuit Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie:
 - Werkregio's Ruimtelijke Adaptatie: VRG is aangesloten (agendalid) bij de werkregio Groningen – Noord Drenthe en neemt deel aan de subgroep 'Vitaal en Kwetsbaar'.
 - Activiteiten:
 - Stresstesten: gereed.
 - Regionale Adaptatiestrategie: gereed.
 - Risicodialoog: nog uit te voeren.
 - Uitvoeringsagenda: nog te ontwikkelen.

Vervolgactiviteiten: preparatie

Op basis van de impactanalyse willen we onze preparatie op overstromingen en klimaateffecten op orde brengen. Wat is hiervoor nodig?

- We brengen ons eigen huis op orde door het borgen van onze continuïteit.
- We verbreden ons netwerk. De rol van VRG moet hierin zijn het bij elkaar brengen van alle puzzelstukjes om tot een integraal informatiebeeld te komen.
- We ontwikkelen handelingsperspectieven en evacuatiestrategieën en werken aan het vergroten van de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners en andere organisaties.
- We werken met onze netwerkpartners aan prioriteitskeuzes als het gaat om evacuatie van mens en dier, beschermen van vitale en kwetsbare onderdelen van de maatschappij, beschermen van cultureel erfgoed, enz.
- We actualiseren onze planvorming.
- We zorgen dat onze crisisfunctionarissen beoefend en vakbekwaam zijn en blijven.

Voorgestelde planning:

Datum	Actie
Q1 2022	- Impactanalyse, RAS en PvA in MT, AB en Regiegroep Crisisbeheersing
Q2 & Q3 2022	- Stakeholdersanalyse - Bijeenkomsten met netwerk
Q3 & Q4 2022	- Evacuatiestrategieën en handelingsperspectieven ontwikkelen - Afspraken met buurregio's en netwerkpartners maken - Trainen en oefenen
Q1 & Q2 2023	- Planvorming, kennisdeling, trainen en oefenen (operationeel en strategisch)

Financiële consequenties:

Het is lastig om exact aan te geven wat de kosten zullen zijn. In de eerste plaats zullen uren besteed moeten worden om het een en ander te realiseren. Daarnaast is de verwachting dat voor enkele activiteiten een beroep gedaan moet worden op externe capaciteit. In onderstaande tabel een schatting van tijd en geld.

Actie	Uren (RB + CB)	Euro
- Impactanalyse, RAS en PvA in MT, AB en Regiegroep Crisisbeheersing	- 10 + 10	- pm
- Stakeholdersanalyse	- 80 + 80	- pm
- Bijeenkomsten met netwerk	- 40 + 40	- 5.000 (faciliteiten)
- Evacuatiestrategieën en handelingsperspectieven ontwikkelen	- 20 + 200	- pm
- Afspraken met buurregio's en netwerkpartners maken	- 80 + 80	- pm
- Trainen en oefenen	- 40 + 400	- 20.000 (faciliteiten)
- Planvorming, kennisdeling, trainen en oefenen (operationeel en strategisch)	- 40 + 400	- 20.000 (faciliteiten) (2023)